

บันทึก

เรื่อง การตีความมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ สร.๐๒๐๓/๑๘๖๕๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามที่กระทรวงการคลังหรือ โดยผู้แทนกระทรวงการคลังได้ชี้แจงเพิ่มเติมประกอบการพิจารณา ซึ่งสรุปข้อเท็จจริงและปัญหาที่หารือได้ว่า ในปัจจุบันปรากฏว่ามีการขายทอดตลาดหุ้น โดยเฉพาะในกรณีการบังคับจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การขายทอดตลาดของกองบังคับคดีแพ่งและกองบังคับคดีล้มละลาย กระทรวงยุติธรรม และการขายทอดตลาดของบริษัทจำกัดต่างๆ ซึ่งกระทำนอกตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าการขายทอดตลาดหุ้นดังกล่าวอาจมีลักษณะคล้ายคลึงกับการประกอบกิจการตลาดหลักทรัพย์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงขอหารือว่า

๑. การที่บุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ทำการขายทอดตลาดหุ้นของตนนอกตลาดหลักทรัพย์ จะถือว่าเป็นการประกอบกิจการตลาดหลักทรัพย์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือไม่

๒. การขายหุ้นของสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ในกรณีที่ถูกบังคับจำหน่าย จะถือว่าเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

๓. หากการขายหุ้นของสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์นอกตลาดหลักทรัพย์เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ และไม่สามารถขายในตลาดหลักทรัพย์ในลักษณะเป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว การขายทอดตลาดหุ้นดังกล่าวสมควรจะดำเนินการอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วเห็นว่า ในปัญหาข้อที่หนึ่ง เมื่อพิจารณามาตรา ๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการตลาดหลักทรัพย์หรือกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน นอกจากตลาดหลักทรัพย์ซึ่ง

^๑ มาตรา ๙ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการตลาดหลักทรัพย์หรือกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน นอกจากตลาดหลักทรัพย์ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับนิยามคำว่า “กิจการตลาดหลักทรัพย์”^๒ แล้วจะเห็นว่ากฎหมายมีความประสงค์เพียงจะห้ามมิให้บุคคลใดดำเนินการซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือดำเนินการบริการที่เกี่ยวกับกิจการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในลักษณะที่เป็นการจัดให้มีตลาดหรือสถานที่อันเป็นศูนย์กลางขึ้นในทำนองเดียวกับตลาดหลักทรัพย์ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายฉบับนี้เท่านั้น มิได้มีความหมายรวมถึงกรณีที่บุคคลใด ๆ ทำการซื้อขายหุ้นโดยทั่วไปที่ได้จัดทำขึ้นในลักษณะให้เป็นตลาดหรือเป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงตามปัญหาที่หารือเป็นกรณีขายทอดตลาดหุ้นเพื่อบังคับจำหน่ายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือเป็นกรณีขายทอดตลาดของกองบังคับคดีแพ่งและกองบังคับคดีล้มละลาย กระทรวงยุติธรรม หรือเป็นกรณีขายทอดตลาดหุ้นของบริษัทจำกัดต่าง ๆ ที่มีได้มีลักษณะเป็นการดำเนินการหรือจัดเป็นตลาดหรือศูนย์กลางการซื้อขายหุ้นแล้ว กรณีดังกล่าวแล้วย่อมไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การขายทอดตลาดหุ้นดังกล่าวนอกตลาดหลักทรัพย์จึงไม่เป็นการประกอบกิจการตลาดหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗

สำหรับปัญหาข้อที่สองเห็นว่า ในกรณีที่ถูกบังคับจำหน่ายนั้น มาตรา ๗๖๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติให้กระทำได้โดยการขายทอดตลาดเท่านั้น ซึ่งการขายทอดตลาดดังกล่าวจะต้องกระทำโดยประกาศโฆษณาโดยเปิดเผยให้ประชาชนทั่วไปมาประมูลสุ่มราคากัน ผู้สุ่มราคามีสิทธิที่จะถอนคำสุ่มราคาของตนก่อนที่ผู้ขายจะตกลงสนองรับ และเมื่อมีผู้อื่นสุ่มราคาสูงกว่าตน ผู้สุ่มราคาต่ำวาก็เป็นอันพ้นความผูกพัน และการขายทอดตลาดดังกล่าวจะสมบูรณ์ต่อเมื่อผู้ขายตกลงขายโดยการเคาะไม้หรือกริยาอื่นใด ตามจารีตประเพณี แต่ในทางปฏิบัติสำหรับกรณีการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์นั้นมามีวิธีการที่แตกต่างจากการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะการซื้อขายหุ้นดังกล่าวจะกระทำได้แต่เฉพาะในระหว่างสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ด้วยกัน โดยไม่มีการประมูลสุ่มราคา และการตกลงซื้อขายก็ได้อาศัยความสมบูรณ์โดยการเคาะไม้หรือการแสดงกริยาอื่นใดตามจารีตประเพณี ดังนั้น การขายหุ้นดังกล่าวในตลาดหลักทรัพย์จึงไม่เป็นการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำหรับปัญหาข้อที่สามนั้น โดยที่ได้วินิจฉัยมาแล้วว่าการขายหุ้นของบุคคลใด ๆ นอกตลาดหลักทรัพย์ที่มีได้จัดทำขึ้นในลักษณะให้เป็นตลาดหรือศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว ย่อมกระทำได้โดยไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่อย่างไรก็ตาม หากการซื้อขายหุ้นกระทำโดยสมาชิก

^๒ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“กิจการตลาดหลักทรัพย์” หมายความว่า การจัดให้มีตลาดหรือสถานที่อันเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งบริการที่เกี่ยวกับกิจการดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

ของตลาดหลักทรัพย์แล้วก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐^๓ กล่าวคือ สมาชิกจะทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนอกจากหลักทรัพย์มิได้ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อหรือขายในฐานะตัวแทน นายหน้า หรือในนามของสมาชิกเอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น แม้การขายหุ้นของสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์จะไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ฯ ตามนัยที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขายทอดตลาดหุ้นของสมาชิกตลาดหลักทรัพย์นอกตลาดหลักทรัพย์อันเป็นกรณีบังคับจำนำที่กระทำโดยอาศัยอำนาจแห่งบทบัญญัติของกฎหมายตามมาตรา ๗๖๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การขายหุ้นของสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ในกรณีดังกล่าวย่อมกระทำได้ เพราะมิใช่เป็นกรณีที่สมาชิกขายหุ้นตามนัยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ตาม แต่ในการขายทอดตลาดหุ้นของสมาชิกนอกตลาดหลักทรัพย์นั้น ถ้าสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์จะซื้อหุ้นจากการขายทอดตลาดดังกล่าว การซื้อหุ้นนั้นก็ยังคงอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๐ วรรคสาม ซึ่งจะกระทำได้อีกก็แต่โดยได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์ก่อนเท่านั้น

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์
(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๒๐

^๓ มาตรา ๒๐ การซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ให้กระทำเฉพาะหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือหลักทรัพย์รับอนุญาตและโดยสมาชิกเท่านั้น

ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง สมาชิกจะทำการเป็นนายหน้าของบุคคลใด ๆ หรือเป็นตัวแทนของบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกก็ได้

ห้ามมิให้สมาชิกทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนอกตลาดหลักทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นการซื้อหรือขายในฐานะตัวแทนนายหน้าหรือในนามของสมาชิกเอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์